

**WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JEZYKA POLSKIEGO DLA KLASY 6
ZGODNE Z PROGRAMEM NAUCZANIA pod tytułem „MIĘDZY NAMI”,**

Wydawnictwa GWO, autorstwa: J. Piasta-Siechowicz, A. Łuczak, A. Murdzek, E. Prylińska

Umiejętności	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe</p> <p>SŁUCHANIE</p>	<p>Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skupia uwagę na krótkich i dłuższych wypowiedziach innych osób, rozumie ogólny sens słuchanych utworów, polecenia nauczyciela, wypowiedzi innych uczniów - wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście, zwłaszcza w jego 	<p>Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słucha innych ze zrozumieniem, uczestniczy w rozmowie, zadaje pytania, odpowiada - wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkudzaniowej wypowiedzi, rozpoznaje główne intencje nadawcy i nastrój słuchanych komunikatów 	<p>Ocenę dobłą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> - koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższych wypowiedzi innych, a zwłaszcza odtwarzanych utworów - wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie tabeli, schematu, punktów, kilkudzaniowej wypowiedzi; formułuje pytania i 	<p>Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przekazuje treść wysłuchanych wypowiedzi, rozumie ich wydźwięk - wybiera różnorodne informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy notatkę w formie dostosowanej do potrzeb (np. plan, tabela, schemat, kilkudzaniowa wypowiedź), rozpoznaje nastrój i nazywa intencje nadawcy komunikatu - swobodnie odczytuje nastrój, intencje i 	<p>Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje, interpretuje i wyjaśnia przerośny i symboliczny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich

	<p>warstwie dosłownej, rozpoznaje proste intencje nadawcy</p> <ul style="list-style-type: none"> - reaguje na wypowiedzi innych werbalnie i niewerbalnie (mimiką, gestem, postawą) -powtarza ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, prostego tekstu poetyckiego, fabuły usłyszanej historii 	<ul style="list-style-type: none"> - powtarza swoimi słowami ogólny sens usłyszanej wypowiedzi, tekstu poetyckiego, opowiada fabułę usłyszanej historii, formułuje pytania 	<p>rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów</p> <ul style="list-style-type: none"> - odróżnia informacje ważne od mniej ważnych - na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, formułuje pytania - właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu - odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich 	<p>przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyraża spójne zdanie na temat wysłuchanego komunikatu 	
CZYTANIE	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich i użytkowych - rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, zachętę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i użytkowych - rozpoznaje dosłowne intencje nadawcy - przytacza informacje z odpowiednich fragmentów przeczytanego tekstu, zwłaszcza w jego dosłownej warstwie i 	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje i krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich - rozpoznaje dosłowne i symboliczne intencje nadawcy - przytacza informacje zawarte w tekście, wyszukuje w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i nieliterackich - samodzielnie wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje nadawcy - przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje 	<ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym, również teksty spoza listy lektur - wykorzystuje treści zawarte w artykułach, instrukcjach, przepisach,

	<p>- wskazuje najważniejsze informacje w odpowiednich fragmentach przeczytanego tekstu, zwłaszcza w jego dosłownej warstwie i wyrażone wprost</p> <p>- rozumie ogólny sens czytanych utworów</p> <p>- czyta teksty płynnie, stara się czytać je poprawnie pod względem artykulacyjnym</p> <p>- stara się poprawnie akcentować wyrazy</p> <p>- samodzielnie lub z niewielką pomocą wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie</p> <p>- rozpoznaje życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis, list, dedykację</p> <p>- wybiera najważniejsze informacje z</p>	<p>wyrażone wprost</p> <p>- określa temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym</p> <p>- czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym</p> <p>- poprawnie akcentuje i artykułuje większość wyrazów, stosuje intonację zdaniową podczas głośnego czytania utworów</p> <p>- oddziela fakty od opinii w prostych tekstach</p> <p>- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie</p> <p>- rozpoznaje cechy życzeń, ogłoszenia, instrukcji, przepisu, dedykacji, podziękowania, listu</p> <p>- wybiera potrzebne informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, wyszukuje cytaty na zadany temat i</p>	<p>informacje wyrażone pośrednio</p> <p>- oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakt od opinii</p> <p>- omawia temat i główną myśl na poziomie dosłownym, z niewielką pomocą nauczyciela omawia je na poziomie przenośnym</p> <p>- czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, stara się je interpretować głośowo</p> <p>- głośno czyta utwory, uwzględniając zasady poprawnej artykulacji, akcentowania i intonacji</p> <p>- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, rozumie ich funkcję</p> <p>- wskazuje typowe elementy</p>	<p>wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą</p> <p>- oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych</p> <p>- omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym i przenośnym</p> <p>- czyta teksty płynnie i poprawnie pod względem artykulacyjnym, interpretuje je głośowo, zwracając uwagę np. na wyrażane emocje i interpunkcję</p> <p>- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens i nastój odczytywanego tekstu;</p>	<p>tabelach, schematach i notatkach biograficznych w tworzeniu własnych, samodzielnych wypowiedzi i przemyśleń</p> <p>- odczytuje głośno i wygłasza z pamięci utwory poetyckie i prozatorskie oraz samodzielnie i w sposób oryginalny je interpretuje</p>
--	--	--	---	---	---

	<p>instrukcji, tabeli, notatki, schematu, potrafi odszukać i poprawnie przepisać cytaty na zadany temat</p>	<p>poprawnie je zapisuje - wskazuje przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi</p>	<p>konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach (w tym oficjalnych), dziennikach, pamiętnikach, relacjach, dedykacjach, podziękowaniach - wybiera i wykorzystuje informacje z instrukcji, tabeli, notatki, schematu, cytatów wskazuje przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi oraz samodzielnie tłumaczy przerośne znaczenie wybranych wyrazów, związków wyrazów w wypowiedzi</p>	<p>poprawnie akcentuje wyrazy, również te, które w języku polskim akcentuje się nietypowo - ma świadomość konstrukcji wypowiedzi rozumie funkcje takich części składowych wypowiedzi, jak tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie - poprawnie oddziela fakty od opinii w dłuższych tekstach i informacje ważne od drugorzędnych - wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach oficjalnych, dziennikach i pamiętnikach, dedykacjach, podziękowaniach - odczytuje i twórczo wykorzystuje treści</p>	
--	---	--	---	---	--

				zawarte w artykule, instrukcji, przepisie, tabeli, schemacie i notatce, swobodnie posługuje się cytatami w mowie i piśmie - wskazuje i odczytuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi	
DOCIERANIE DO INFORMACJI-SAMOKSZTAŁ - CENIE	- potrafi sprawdzić pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym, korzystać ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych - potrafi odszukać wyrazy w słowniku bliskoznacznych, umie z pomocą nauczyciela sprawdzić użycie związków w słowniku poprawnej polszczyzny - potrafi znaleźć prostą informację w internecie, stara się	- sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym, korzysta ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, potrafi znaleźć hasło w słowniku frazeologicznym, potrafi wybrać odpowiednie informacje ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika poprawnej polszczyzny, encyklopedii - rozwija umiejętności posługiwania się technologią	- sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym, wybiera informacje z różnych źródeł, np. czasopism, stron internetowych; korzysta w razie potrzeby ze słownika języka polskiego, słownika wyrazów obcych, słownika frazeologicznego; samodzielnie korzysta ze słowników wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, encyklopedii	- wybiera informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami - świadomie używa słowników: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, frazeologicznego, bohaterów literackich i innych słowników i encyklopedii dla wzbogacenia warstwy językowej tekstu oraz	- wybiera i twórczo wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym, argumentacyjnym lub oceniającym - szuka inspiracji do wzbogacenia swoich tekstów w słownikach wyrazów bliskoznacznych, poprawnej polszczyzny, języka

	wyszukiwać wiarygodne informacje - z pomocą bibliotekarza korzysta z zasobów bibliotecznych, w tym ze słowników specjalnych, np. terminów literackich	informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do swoich potrzeb - stara się rozwijać umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji - zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych	- potrafi znaleźć informacje w słowniku bohaterów literackich i innych słownikach - rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do znalezienia potrzebnych mu informacji - rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji - zna i regularnie stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (np. w bibliotekach szkolnych oraz on-line)	jego treści - rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do rozwijania własnych zainteresowań - systematycznie rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji - zna i stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych (papierowych oraz on-line), korzysta z nich z własnej inicjatywy	polskiego, wyrazów obcych, frazeologicznego itd.; dba o poprawność ortograficzną, językową, merytoryczną, kompozycyjną swoich wypowiedzi, świadomie korzystając z potrzebnych w danej sytuacji słowników i innych materiałów (np. poradników, audycji radiowych i programów telewizyjnych)
ANALIZOWA-	- krótko mówi o swoich reakcjach	- nazywa swoje reakcje czytelnicze, określa	- nazywa i uzasadnia swoje reakcje	- samodzielnie i poprawnie opowiada o	- porównuje funkcję analizowanych

<p>NIE I INTERPRETOWANIE TEKSTÓW KULTURY</p>	<p>czytelniczych i temacie utworu - dostrzega zabiegi stylistyczne w znanych mu z lekcji utworach literackich, w tym funkcję obrazowania poetyckiego w liryce; z pomocą nauczyciela wskazuje w znanych mu z lekcji utworach typowe przykłady następujących środków poetyckich: epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofa, powtórzenie, zdrobnienie, zgrubienie, anafora, pytanie retoryczne, i podaje ich przykłady - zna i wyjaśnia pojęcia <i>podmiot liryczny, autor, adresat wiersza i bohater wiersza</i> - odróżnia teksty</p>	<p>temat czytanego utworu i próbuje określić jego problematykę - nazywa zabiegi stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, anaforę, pytanie retoryczne) - z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza w analizowanym tekście - dostrzega cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe; rozpoznaje tekst publicystyczny, informacyjny, reklamowy - określa i nazywa elementy świata</p>	<p>czytelnicze, określa tematykę i problematykę utworu - odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, anaforę, pytanie reoryczne, przeważnie objaśnia ich znaczenie - rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, opisuje cechy podmiotu lirycznego (w tym zbiorowego) - wskazuje cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe, rozpoznaje tekst publicystyczny informacyjny, reklamowy i rozumie</p>	<p>swoich reakcjach i refleksjach czytelniczych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utwór, konfrontuje swoje reakcje czytelnicze z reakcjami innych odbiorców, samodzielnie mówi o tematyce czytanego utworu i zauważa jego złożoną problematykę - odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, anaforę, pytanie reoryczne, objaśnia ich funkcję i znaczenie przenośne - rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, jedynie utożsamiając ich ze sobą - wykorzystuje wiedzę</p>	<p>elementów świata przedstawionego w różnych utworach epickich - wskazuje elementy mitu, bajki, przypowieści, hymnu, legendy itd. w innych tekstach kultury, świadomie odczytuje różne gatunki powieści, rozumie konwencję gatunków mieszanych, zwłaszcza we współczesnych tekstach literatury dziecięcej - dostrzega różnice między celem programów informacyjnych, rozrywkowych, reklam itp. - odnosi się do postaw bohaterów fikcyjnych jako nosicieli uniwersalnych postaw i opisuje otaczającą ich</p>
---	--	---	---	---	--

	<p>użytkowe od literackich, z pomocą nauczyciela rozpoznaje tekst publicystyczny, informacyjny, reklamowy</p> <p>- odróżnia utwory pisane wierszem i prozą, stosuje terminy <i>wiersz, proza</i></p> <p>- krótko i na ogół trafnie określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim omówionym na lekcji, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, akcja, wątek główny, fabuła, wydarzenia, bohater (pozytywny – negatywny), z pomocą nauczyciela określa wątki poboczne utworu i punkt kulminacyjny</p> <p>- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator)</p> <p>- odróżnia dialog od</p>	<p>przedstawionego w poznanym na lekcji utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, wątek (główny i poboczny), akcja, fabuła, wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy)</p> <p>- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszo- i trzecioosobowego</p> <p>- wskazuje w poznanym na lekcji utworze cechy mitu, bajki, hymnu, przypowieści i noweli, legendy, dziennika, pamiętnika, powieści; wymienia gatunki powieści (obyczajowa, fantasy, fantastycznonaukowa, historyczna, przygodowa) i podaje jej cechy, potrafi określić rodzaj powieści omówionej na lekcji i</p>	<p>ich funkcje</p> <p>- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy)</p> <p>- rozumie rolę osoby mówiącej w tekście (narrator), rozpoznaje narratora pierwszo- i trzecioosobowego i określa jego cechy</p> <p>- odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze</p> <p>- identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, wskazuje ich cechy, zna gatunki powieści</p>	<p>na temat podmiotu lirycznego (w tym zbiorowego), adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu</p> <p>- wnikliwie omawia obrazy poetyckie w wierszu</p> <p>- szczegółowo omawia cechy wyróżniające teksty artystyczne (poetyckie i prozatorskie) oraz użytkowe, publicystyczne, informacyjne, reklamowe</p> <p>- płynnie objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim, takich jak czas i miejsce wydarzeń, narrator (pierwszo- i trzecioosobowy), akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wydarzenia, punkt kulminacyjny, zwrot akcji, bohater (pozytywny – negatywny, główny,</p>	<p>rzeczywistość</p>
--	---	--	---	--	----------------------

	<p>monologu</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje na znanych z lekcji tekstach mit, bajkę, hymn, legendę, przypowieść i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, podaje ich główne cechy, nazywa rodzaj omówionej na lekcji powieści (obyczajowej, fantasy, fantastycznonaukowej, historycznej, przygodowej) - zna pojęcie <i>morał</i>, wyjaśnia go z pomocą nauczyciela - zna pojęcia: <i>wers</i>, <i>zwrotka</i>, <i>rym</i>, <i>refren</i>, <i>liczba sylab w wersie</i>, wskazuje je w wierszach znanych z lekcji - wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (np. informacyjny, rozrywkowy) spośród innych przekazów i 	<p>podać jej cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> - odróżnia dialog od monologu, wskazuje je w utworze - cytuje morał bajki i wyjaśnia dosłowny sens przypowieści - rozpoznaje w utworach wierszowanych elementy rytmu: wers, zwrotkę, rym (dokładny – niedokładny), refren, liczba sylab w wersie - rozpoznaje wiersz biały - wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (np. rozrywkowy, informacyjny, edukacyjny) spośród innych przekazów i tekstów kultury, odczytuje je na poziomie dosłownym - odczytuje komiks i wymienia jego cechy - zna pojęcia związane z teatrem i filmem (gra 	<p>(obyczajowa, fantastycznonaukowa, fantasy, historyczna, przygodowa), podaje ich cechy, przyporządkowuje je do konkretnych utworów</p> <ul style="list-style-type: none"> - przytacza i parafrazuje morał bajki, odczytuje przesłanie przypowieści - rozumie podstawową funkcję wersu, zwrotki, rymu (dokładny – niedokładny), refrenu, liczby sylab w wersie, samodzielnie wskazuje w wierszu wyżej wymienione elementy - rozpoznaje wiersz biały - wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie i film spośród innych przekazów i tekstów kultury, 	<p>drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy, zbiorowy)</p> <ul style="list-style-type: none"> - odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze - biegle identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, szczegółowo omawia ich cechy, swobodnie omawia cechy różnych gatunków powieści (obyczajowej, fantastycznonaukowej, fantasy, historycznej, przygodowej) i potrafi odnieść je do lektur - objaśnia morał bajki na poziomie dosłownym i symbolicznym, odczytuje dosłowne i symboliczne przesłanie przypowieści - płynnie operuje pojęciami: <i>wers</i>, <i>zwrotka</i>, <i>rym (dokładny – niedokładny, układ</i> 	
--	--	---	--	--	--

	<p>tekstów kultury, operuje podstawowym słownictwem związanym z teatrem (np. akt, kurtyna, gra aktorska, publiczność, rekwizyt, rola, dekoracja, efekty specjalne), dostrzega różnice fabularne między tekstem literackim a jego adaptacją</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje treść komiksu - wymienia tytuły filmów, seriali, spektakli, programów radiowych i telewizyjnych, wysłuchane koncerty, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży - przypisuje podstawowe cechy bohaterom, krótko opowiada o ich doświadczeniach oraz ocenia ich postawy w odniesieniu do takich wartości, jak np. miłość – nienawiść, 	<p>aktorska, reżyser, rekwizyt, dekoracja, antrakt, adaptacja, ekranizacja, efekty specjalne, fabuła), a także odmiany filmu, wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), wskazuje różnice fabularne między tekstem literackim a jego adaptacją</p> <ul style="list-style-type: none"> - odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, wskazuje wśród nich te, które mu się podobają - określa doświadczenia bohaterów, przypisuje im cechy oraz określa i ocenia ich postawy w odniesieniu do takich 	<p>interpretuje je na poziomie dosłownym i z niewielką pomocą nauczyciela</p> <p>interpretuje go na poziomie przenośnym</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje komiks i podaje jego cechy - używa pojęć: gra aktorska, reżyser, adaptacja, antrakt, scenografia, ekranizacja, kadr, ujęcie, efekty specjalne, audycja, a także zna odmiany filmu, wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, odróżnia różne gatunki filmowe, wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), omawia różnice między tekstem literackim a 	<p><i>rymów</i>), <i>refren</i>, <i>liczba sylab w wersie</i>, samodzielnie omawia funkcję tych elementów w wierszu</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje wiersz biały - wyodrębnia słuchowisko, plakat społeczny, przedstawienie, film, program telewizyjny (informacyjny, rozrywkowy, publicystyczny, edukacyjny) spośród innych przekazów i tekstów kultury. <p>interpretuje je na poziomie dosłownym i przenośnym</p> <ul style="list-style-type: none"> - swobodnie używa pojęć z zakresu teatru, filmu i radia, m.in. gra aktorska, rola, reżyser, scenariusz, scenarzysta, scenografia, scenograf, adaptacja (filmowa, muzyczna, radiowa, teatralna), ekranizacja, kadr, ujęcie (i jego rodzaje), antrakt, 	
--	--	---	--	--	--

	<p>przyjaźń – wrogość, koleżeństwo – egoizm, pracowitość – lenistwo</p> <p>- rozumie pojęcie fikcji literackiej, potrafi (z reguły poprawnie) odszukać w utworze poznany na lekcji elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne</p> <p>- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z pomocą nauczyciela na poziomie symbolicznym</p>	<p>wartości, jak np. miłość – nienawiść, przyjaźń – wrogość, koleżeństwo – egoizm, pracowitość – lenistwo</p> <p>- rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej, potrafi odszukać w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne</p> <p>- odczytuje sens utworów na poziomie semantycznym (dosłownym)) i typowych – na poziomie symbolicznym</p>	<p>jego adaptacją</p> <p>- świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, wyraża i uzasadnia opinię na ich temat</p> <p>- charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje charakterystyczne dla niego cechy</p> <p>- charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich postawy i doświadczenia, odnosi postawy i doświadczenia bohaterów do własnych przeżyć</p> <p>- rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej, odszukuje w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne</p> <p>- odczytuje sens</p>	<p>słuchowisko, efekty specjalne, montaż; wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych słuchowiska i różne gatunki filmowe, swobodnie wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego), omawia i refleksyjnie ocenia różnorakie różnice między tekstem literackim a jego adaptacją</p> <p>- świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, potrafi samodzielnie wybrać spośród nich wartościową i interesującą dla niego ofertę, a także wyrazić przemyślaną opinię na</p>	
--	--	--	---	---	--

			<p>utworów na poziomie semantycznym (dosłownym), a z niewielką pomocą na poziomie przenośnym, wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio</p>	<p>ich temat</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje komiks jako tekst kultury, płynnie wskazuje charakterystyczne dla niego cechy - charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich doświadczenia i postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami innych bohaterów literackich - rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej prawdopodobnej i fantastycznej, sprawnie odszukuje i objaśnia w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne - samodzielnie i poprawnie odczytuje sens utworów na poziomie	
--	--	--	--	--	--

				semantycznym (dosłownym) i przerośnym, poprawnie wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio	
II. Tworzenie wypowiedzi MÓWIENIE	- nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z innymi uczniami i nauczycielem, stosuje się do podstawowych reguł grzecznościowych obowiązujących podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem - odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie; stara się stosować język adekwatny do różnych sytuacji, odróżnia	- uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej, stosując się do reguł grzecznościowych, używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających, wyrażen grzecznościowych) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, stara się budować kontakt ze słuchaczem, np. za pomocą apostrof, wypowiedzi nacechowanych emocjonalnie	- przedstawia własne, logiczne zdanie w rozmowie, stosując się do reguł grzecznościowych, używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, buduje kontakt ze słuchaczem np. za pomocą apostrof, wypowiedzi nacechowanych emocjonalnie, wykrzyknień - dostosowuje	- uzasadnia własne zdania w rozmowie, podaje odpowiednie przykłady, stosuje się do reguł grzecznościowych, świadomie używa odpowiednich konstrukcji składniowych (np. trybu przypuszczającego lub zdań pytających) podczas rozmowy z osobą dorosłą i rówieśnikiem, a także w różnorodnych sytuacjach oficjalnych i nieoficjalnych, sprawnie buduje i podtrzymuje kontakt ze słuchaczem, stosując apostrofy, wypowiedzi nacechowane emocjonalnie, wykrzyknienia itd. - płynnie dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej	- z zaangażowaniem inicjuje i aktywnie podtrzymuje rozmowę/dyskusję/ na temat przeczytanej lektury/dzieła także spoza kanonu lektur przewidzianych programem nauczania; omawia je w odniesieniu do innych dzieł także spoza kanonu lektur - interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych - polemizuje i przedstawia oryginalne, przemyślane stanowisko, formułuje tezę, na

	<p>język oficjalny od nieoficjalnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - formułuje pytania i udziela prostych pod względem konstrukcyjnym odpowiedzi, stosuje wyrazy o znaczeniu dosłownym - mówi na temat, opowiada o zdarzeniach, akcji książki, filmu - wypowiada komunikaty zawierające proste informacje - wyraża wprost swoje intencje - w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat, przedmiot, miejsce, postać, zwierzę - wygłasza z pamięci tekst utworu poetyckiego - potrafi wygłosić kilkuzdaniowe, schematyczne przemówienie, opierając się na 	<ul style="list-style-type: none"> - dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń: proste i rozwinięte, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące; potrafi dostosować swoją wypowiedź do sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej - formułuje pytania otwarte i zamknięte - udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych - wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą nas rzeczywistością, lekturą, utworem poetyckim, filmem itp. - wypowiada się w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, zdaje relację 	<p>wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, świadomie dobiera intonację zdaniową</p> <ul style="list-style-type: none"> - formułuje przemyślane pytania otwarte i zamknięte, udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi - łączy za pomocą odpowiednich spójników i przyimków współrzędne i podrzędne związki wyrazowe w zdaniu - wypowiada się w roli świadka i uczestnika zdarzeń - stosuje poprawne 	<p>i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoczyna i podtrzymuje rozmowę na temat lektury czy dzieła filmowego - formułuje trafne, ciekawe pytania, udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową - poprawnie stosuje form czasownika w różnych trybach, w zależności od kontekstu i adresata wypowiedzi - w rozmowie związanej lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz 	<p>której poparcie podaje różnorodne argumenty odnoszące się do logiki oraz emocji, jego wypowiedzi cechuje szeroka wiedza, wysoka kultura, bogate słownictwo i poszanowanie dla innych stanowisk</p>
--	--	--	--	--	---

	<p>materiale lekcyjnym</p> <ul style="list-style-type: none"> - posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) - stara się poprawnie wymawiać i akcentować wyrazy - składa skonwencjonalizowane życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry - potrafi sformułować prostą tezę i dobrać argument oraz przykład do tezy, krótko uzasadnia swoją opinię 	<p>z wydarzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot - recytuje utwory poetyckie, oddając ich ogólny nastrój i sens - wygłasza krótkie przemówienie na tematy związane z codziennym życiem i bieżącym materiałem lekcyjnym - stosuje zasady poprawnej wymowy i akcentowania wyrazów rodzimych - składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry - wskazuje wyrazy o znaczeniu dosłownym i 	<p>formy gramatyczne odmiennych części mowy</p> <ul style="list-style-type: none"> - gromadzi wyrazy określające i nazywające, np. cechy wyglądu i charakteru - wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany na tematy związane z otaczającą rzeczywistością, lekturą, tekstem poetyckim, filmem itp.: - opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, poprawnie streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe - aktywnie uczestniczy w rozmowie o lekturze, filmie czy codziennych sytuacjach - w sposób logiczny i uporządkowany 	<p>frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką</p> <ul style="list-style-type: none"> - w sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematowi słownictwo oraz służące do formułowania ocen, opinii, emocji - zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub recytowanych utworów - wygłasza ciekawe, przekonujące, logiczne przemówienie, dbając o dobór najważniejszych argumentów, środków stylistycznych, tembru głosu - interpretuje przenośne treści utworów poetyckich 	
--	--	--	---	--	--

		<p>metaforycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, z reguły stosuje poprawne związki wyrazowe - świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) - formułuje tezę i podaje do niej proste argumenty i przykłady, logicznie uzasadnia swoją opinię 	<p>opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, przedmiot, przeżycia, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo, jak i słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji oraz słownictwo opisujące</p> <ul style="list-style-type: none"> - wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu - wygłasza przygotowane wcześniej przemówienie, dbając o dobór argumentów, środków stylistycznych, tembru głosu - świadomie posługuje się pozawerbalnymi środkami wypowiedzi (mimiką, gestem) - stosuje się do zasad właściwego akcentowania 	<p>przewidzianych w programie nauczania</p> <ul style="list-style-type: none"> - swobodnie dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne oraz poprawne związki wyrazowe - świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi - stosuje się do zasad właściwego akcentowania wyrazów i intonowania wypowiedzi - składa pomysłowe życzenia, podziękowanie, tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry - dokonuje samokrytyki wypowiedzi i doskonali ją pod względem konstrukcji i języka - formułuje tezę, podaje przekonujące, przemyślane argumenty i przykłady, świadomie 	
--	--	--	---	---	--

			<p>wyrazów i intonowania wypowiedzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> - składa życzenia, tworzy wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry - objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów - dobiera i stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy bliskoznaczne (synonimy) i przeciwstawne (antonimy) oraz poprawne związki wyrazowe - formułuje tezę, podaje do niej argumenty i przykłady, odróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji, potrafi zabrać głos w dyskusji, zaprezentować i logicznie uzasadnić swoją opinię, wie,	<p>używa argumentów odnoszących się do faktów i logiki oraz odwołujących się do emocji, bierze czynny udział w dyskusji, przedstawiając przemyślane stanowisko i logicznie, wyczerpująco je uzasadnia, rozumie funkcję perswazji w wypowiedzi</p>	
--	--	--	---	---	--

			czym jest perswazja, i potrafi na nią odpowiednio zareagować		
PISANIE	<p>- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, potrafi zastosować dwukropek, przecinek, myślnik (również w zapisie dialogu), cudzysłów, rozumie funkcję średnika, nawiasu i wielokropka w zdaniu</p> <p>- dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje akapit, oznaczając w nim wstęp, rozwinięcie, zakończenie</p> <p>- poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i próbuje stosować podstawowe zasady dotyczące pisowni ó-</p>	<p>- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące użycia przecinka (np. przy wymienianiu, przed niektórymi spójnikami, przecinek w zdaniu złożonym), dwukropka, myślnika (również w zapisie dialogu), nawiasu; próbuje stosować w zdaniu średnik, bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje cudzysłów</p> <p>- poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje podstawowe</p>	<p>- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, stosuje w swoich pracach podstawowe reguły interpunkcyjne dotyczące przecinka (np. przy wymienianiu oraz przed zaimkami, przecinek w zdaniu złożonym), dwukropka, myślnika, średnika, nawiasu, bezbłędnie dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuje cudzysłów</p> <p>- poprawnie zapisuje głoski miękkie, zna i stosuje poznane zasady ortografii</p>	<p>- stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu, systematycznie stosuje poznane reguły interpunkcyjne, bezbłędnie stosuje w swoich pracach dwukropek, myślnik (również w zapisie dialogu), wielokropek, średnik, nawias, dzieli wyrazy na sylaby, przenosi wyraz do następnego wersu, stosuj cudzysłów w tytułach, cytatach i w przypadku ironii</p> <p>- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z</p>	<p>- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, trafną i celną argumentacją, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych</p> <p>- wykazuje się szczególną dbałością o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową oraz estetykę zapisu wypowiedzi</p>

	<p><i>u,rz-ż,ch-h</i> - odróżnia nazwy własne od pospolitych i stara się stosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą - potrafi wymienić niektóre spójniki, przed którymi stawia się przecinek/ nie stawia się przecinka, stara się oddzielać przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym - zna podstawowe zasady układu graficznego listu oficjalnego i nieoficjalnego, wywiadu, ramowego i szczegółowego planu wypowiedzi, instrukcji, przepisu kulinarnego, kartki z dziennika, pamiętnika, streszczenia, sprawozdania z wydarzenia; zapisuje</p>	<p>zasady ortografii dotyczące pisowni ó–<i>u,rz-ż,ch-h</i>, pisowni cząstki <i>-by</i> z czasownikami - potrafi wymienić najważniejsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych - odróżnia nazwy własne od pospolitych i potrafi zastosować odpowiednie zasady dotyczące pisowni wielką literą - potrafi wymienić spójniki, przed którymi stawia się przecinek/ nie stawia się przecinka, stara się stosować tę wiedzę w praktyce, często poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym - zna zasady dotyczące pisowni przymiotników złożonych - zna i stosuje większość</p>	<p>dotyczące pisowni ó–<i>u,rz-ż,ch-h</i>, cząstki <i>-by</i> z czasownikami - zna i stosuje najczęstsze wyjątki od poznanych reguł ortograficznych - odróżnia nazwy własne od pospolitych i stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą - wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek/ nie stawia się przecinka, stosuje tę wiedzę w praktyce, oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym - zna i stara się stosować zasady zapisu przymiotników złożonych - zna i stosuje zasady układu graficznego i uwzględnia wszystkie niezbędne elementy następujących form wypowiedzi: list(w</p>	<p>uwzględnieniem akapitów, płynnie stosuje wszystkie poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich - odróżnia nazwy własne od pospolitych i bezbłędnie stosuje zasady dotyczące pisowni wielką literą - bezbłędnie wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek/ nie stawia się przecinka, nawykowo stosuje tę wiedzę w praktyce, poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym (również o skomplikowanej budowie) - zna zasady zapisu przymiotników złożonych, stosuje się do nich - pisze bezbłędnie pod względem kompozycyjnym i treściowym list oficjalny i nieoficjalny,</p>	
--	--	---	---	--	--

	<p>je z niewielką pomocą nauczyciela; potrafi zapisać proste życzenia, dedykację, podziękowania, ogłoszenie, zaproszenie</p> <p>- pisze krótkie opowiadanie odtwórcze i twórcze, dba o następstwo zdarzeń</p> <p>- pisze kilkudzaniowy tekst o charakterze argumentacyjnym na tematy związane z codziennym życiem</p> <p>- sporządza krótką charakterystykę na podstawie planu i słownictwa zgromadzonego na lekcji</p> <p>- próbuje zredagować kilkudzaniowy opis przeżyć</p> <p>- tworzy kilkudzaniowy opis obrazu, rzeźby i plakatu, opisując usytuowanie elementów, ich kształt,</p>	<p>podstawowych zasad układu graficznego oraz zapisuje uwzględniając je: list(w tym oficjalny), kilkudzaniowy wywiad, plan wypowiedzi ramowy i szczegółowy (z pomocą nauczyciela), ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, kartkę z dziennika, pamiętnika notatki biograficznej (np. w tabeli), streszczenie, sprawozdanie, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, proste, krótkie streszczenie, sprawozdanie(z wydarzenia i z pomocą nauczyciela z filmu, spektaklu,), życzenia, podziękowanie, dedykację</p> <p>- układa opowiadanie odtwórcze i twórcze, zachowując właściwą kolejność zdarzeń</p> <p>- pisze krótki, logiczny tekst argumentacyjny</p>	<p>tym oficjalny), wywiad, ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcja, przepis kulinarny, dziennik, pamiętnik, streszczenie, scenariusz filmowy, sprawozdanie(z filmu, spektaklu, wydarzenia), życzenia, dedykacja, podziękowanie</p> <p>- układa spójne, uporządkowane pod względem chronologicznym poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, stara się, aby było wierne utworowi /pomysłowe, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe,</p>	<p>ramowy i szczegółowy plan wypowiedzi, ogłoszenie, zaproszenie, instrukcję, przepis kulinarny, streszczenie, wywiad, kartkę z dziennika i pamiętnika, notatkę (w różnych formach) i streszczenie, pomysłowe życzenia, dedykację, podziękowanie, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), relację, scenariusz filmowy; dba o ciekawą formę swojego tekstu i/lub rzetelność zawartych w nim informacji</p> <p>- układa rozbudowane fabularnie, pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, list i dziennik z perspektywy bohatera, precyzyjnie streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny</p>	
--	--	--	---	---	--

	<p>wielkość i kolorystykę</p> <ul style="list-style-type: none"> - w dłuższych formach wypowiedzi pisemnych stara się stosować akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi - jego wypowiedzi są czytelne - konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem logicznym, stara się, aby były poprawne pod względem językowym - rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując podstawowe zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> - sporządza schematyczną charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego, pisze opis przeżyć z wykorzystaniem słownictwa z lekcji - tworzy na ogół poprawny opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni, ich wygląd (kolor, kształt itp.) - w dłuższych formach wypowiedzi stosuje co najmniej trzy akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie) - na ogół zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi - konstruuje i zapisuje kilkudzaniowe wypowiedzi poprawne pod względem 	<p>zwłaszcza przysłówki, przymyki i wyrażenia przymikowe;</p> <p>opowiada z perspektywy świadka i uczestnika zdarzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze poprawne: tekst argumentacyjny, charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego, opis przeżyć wewnętrznych - w dłuższych wypowiedziach pisemnych stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi - w sposób uporządkowany opisuje obraz, ilustrację, plakat, rzeźbę, stosując słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji 	<p>i uwzględniając hierarchię wydarzeń; redaguje opis przeżyć</p> <ul style="list-style-type: none"> - pisze poprawny, przemyślany, logicznie zbudowany tekst argumentacyjny - sporządza samodzielną, wnikliwą charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego - w wypowiedziach pisemnych konsekwentnie stosuje akapity jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi (m.in. wstęp, rozwinięcie, zakończenie) - zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi, dba, aby zapis jego wypowiedzi ułatwiał jej czytanie odbiorcy - tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie sztuki 	
--	--	---	--	--	--

		<p>logiczno-składniowym i na ogół poprawne pod względem językowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - używa wypowiedzi pojedynczych i złożonych - w zależności od adresata i sytuacji świadomie dobiera wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych - stara się dostrzegać błędy ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawiać - wyszukuje cytaty i zapisuje je w cudzysłowie, potrafi wprowadzić je w tekst - dobiera argumenty i przykłady do tezy, rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji 	<ul style="list-style-type: none"> - zachowuje estetykę zapisu wypowiedzi - w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami łączy za pomocą odpowiednich spójników i przymiowników współrzędne i podrzędne związki wyrazowe i stosuje się do zasad interpunkcji - w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, liczebnika i czasownika we wszystkich trybach - w wypowiedziach gromadzi wyrazy określające i nazywające cechy np. charakteru na podstawie zachowań i postaw - dostrzega błędy 	<p>nazewnictwo i słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji</p> <ul style="list-style-type: none"> - sporządza poprawny, bogaty leksykalnie opis przeżyć wewnętrznych - uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury - udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym, stylistycznym, ortograficznym - w wypowiedziach związanych z lekturą, tekstem poetyckim, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy, przysłowia związane z omawianą tematyką; jego język jest poprawny - dokonuje samodzielnej 	
--	--	---	---	---	--

			<p>ortograficzne i interpunkcyjne w tworzonej wypowiedzi i je poprawia</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawnie wyszukuje cytaty, zapisuje je w cudzysłowie i wprowadza do swojego tekstu - formułuje tezę, dobiera argumenty i przykłady, zarówno odnoszące się do faktów i logiki, jak i odwołujące się do emocji 	<p>autokorekty napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym i treściowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawnie wyszukuje i samodzielnie dobiera cytaty, zapisuje je w cudzysłowie, szczególnie dba o całkowicie wierny zapis cytatu, płynnie wprowadza cytat do własnego tekstu - samodzielnie formułuje tezę, przy jej uzasadnianiu płynnie dobiera przekonujące argumenty i przykłady, zarówno odnoszące się do faktów i logiki, jak i odwołujące się do emocji 	
<p>III. Kształcenie językowe</p>	<p>Stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słownictwa – np. rozpoznaje zdrobnienia, potrafi dobrać parami 	<p>Stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słownictwa – wykorzystuje zdrobnienia, wyrazy wieloznaczne, 	<p>Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słownictwa – wzbogaca tworzony tekst np. zdrobnieniami, 	<p>Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - słownictwa – dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie 	<p>- świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem</p>

	<p>wyrazy bliskoznaczne i antonimy, stara się tworzyć poprawne związki wyrazowe, podaje przykłady wyrazów wieloznacznych, związków frazeologicznych, przysłów - składni – wymienia rodzaje zdań: pojedyncze oznajmujące, rozkazujące, pytające, zdania złożone; konstruuje poprawne zdania pojedyncze; stosuje wielkie litery na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na końcu; rozróżnia zdania pojedyncze, złożone i równoważnik zdania; wskazuje podmiot(wyrażony rzeczownikiem) i</p>	<p>bliskoznaczne (synonimy) i przeciwstawne (antonimy) w tworzonym tekście, tworzy poprawne związki wyrazowe, wyjaśnia znaczenie znanych związków frazeologicznych, przysłów, odróżnia słownictwo wartościujące i opisujące - składni – konstruuje typowe i proste zdania pojedyncze nierozwinięte i rozpoznaje je na typowych przykładach; konstruuje wypowiedzenia złożone współrzędnie, podrzędnie i równoważniki zdań, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych,</p>	<p>zgrubieniami, synonimami, przeciwstawnymi(antonimami), wieloznacznymi w wypowiedziach operuje związkami frazeologicznymi, przysłowiami, słownictwem wartościującym i opisującym - składni – rozpoznaje i stosuje różnorodne typy zdań: pojedynczych i złożonych oraz równoważniki zdań; celowo używa różnych typów wypowiedzeń: pytających, oznajmujących, rozkazujących, wykrzyknikowych, neutralnych, w zależności od sytuacji komunikacyjnej; wskazuje podmiot(wyrażony rzeczownikiem i innym częściami mowy: przymiotnikiem liczebnikiem, zaimkiem podmiot domyślny, a w</p>	<p>i swobodnie dobiera zdrobnienia, zgrubienia, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, frazeologizmy, słownictwo wartościujące i opisujące, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej - składni – samodzielnie rozpoznaje różne typy zdań pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, równoważniki zdań; wskazuje podmiot (gramatyczny – wyrażony różnymi częściami mowy rzeczownikiem, przymiotnikiem, zaimkiem, liczebnikiem, bezokolicznikiem, a także domyślny, logiczny w dopełniaczu), orzeczenie, (czasownikowe i imienne); rozpoznaje</p>	<p>nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki</p>
--	--	--	---	--	--

	<p>orzeczenie(czasownik owe) w typowym zdaniu; wie, że podmiot można wyrazić różnymi częściami mowy; odszukuje orzeczenie imienne w zdaniach znanych z lekcji; wymienia pozostałe części zdania: przydawka, dopełnienie, okolicznik, podaje pytania, na które odpowiadają; zna pojęcia <i>związek wyrazowy, wyraz nadrzędny, wyraz podrzędny, grupa podmiotu, grupa orzeczenia</i>; wskazuje w zdaniu wyrazy, które się ze sobą łączą; rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika; z pomocą nauczyciela lub odnosząc się do schematu sporządza wykres zdania</p>	<p>neutralnych; wskazuje podmiot (np. wyrażony rzeczownikiem, zaimkiem, podmiot domyślny) i orzeczenie czasownikowe i imienne; podaje przykłady zdań, w których podmiot jest wyrażony inną częścią mowy; podaje przykładowe wyrazy, które budują zdanie bezpodmiotowe, i przykłady takich zdań; rozpoznaje w zdaniach z lekcji pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie, okolicznik (i jego niektóre rodzaje, np. czasu, miejsca, sposobu) i podaje pytania, na które odpowiadają; łączy w związki wyrazowe wyrazy w zdaniu; rozpoznaje określenia rzeczownika i czasownika; konstruuje wykres krótkiego, prostego</p>	<p>omówionych na lekcji przykładach wskazuje podmiot w dopełniaczu zdania bezpodmiotowe) odszukuje w zdaniach orzeczenie czasownikowe i imienne; pozostałe części zdania: przydawkę, dopełnienie okolicznik(na typowych przykładach – okolicznik czasu, miejsca, sposobu, stopnia, celu, przyczyny przyzwolenia) i podaje pytania, na które odpowiadają; buduje spójne zdania pojedyncze, w których poprawnie łączy w związki wszystkie wyrazy; wzbogaca zdania, dodając przydawki, dopełnienia(bliższe i dalsze) i okoliczniki; poprawnie rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu i wyrazy pozostające poza związkami zdania,</p>	<p>zdania bezpodmiotowe, swobodnie rozpoznaje w zdaniach pozostałe części zdania: przydawkę dopełnienie (bliższe i dalsze), okolicznik (czasu, miejsca, sposobu, stopnia, celu, przyczyny, przyzwolenia); tworzy ciekawe pod względem składniowym wypowiedzi; stosuje się do zasad poprawności logiczno-składniowej; wzbogaca zdania, dodają przydawki, dopełnienia i okoliczniki; swobodnie odszukuje w zdaniu związki wyrazowe (główny i poboczne), odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny (określający), podrzędny (określany), znajduje wyrazy pozostające poza związkami zdania, wyraz równorzędne (szereg);odszukuje w zdaniach związek główny i związki poboczne, grup podmiotu i grupę</p>	
--	--	---	--	--	--

	<p>pojedynczego; rozpoznaje na przykładach z lekcji zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie; sporządza wykres prostego, krótkiego zdania złożonego) - fleksji – rozpoznaje i odmienia rzeczowniki o typowej odmianie, czasowniki, przymiotniki, liczebniki i wymienia większość ich typów; podaje pytania, na które odpowiadają odmienne i nieodmienne części mowy; podaje przykłady różnych rodzajów liczebników, zaimków, odmienia zaimki; z reguły poprawnie określa czas, osobę, liczbę, rodzaj, tryb czasownika, a z niewielką pomocą</p>	<p>zdania pojedynczego; wyjaśnia pojęcia <i>związek wyrazowy</i>, <i>wyraz nadrzędny</i>, <i>wyraz podrzędny</i>, <i>grupa podmiotu</i>, <i>grupa orzeczenia</i>, wskazuje je na typowych, prostych przykładach, sporządza wykres typowego zdania złożonego - fleksji – rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki własne i pospolite, a także niektóre rzeczowniki o nietypowej odmianie, czasowniki, przymiotniki; i z reguły poprawnie odmienia liczebniki, zaimki, określa formę czasownika: osobę, liczbę, tryb, aspekt (dokonany, niedokonany), stronę; z niewielką pomocą nauczyciela przekształca czasowniki: w stronie czynnej, biernej,</p>	<p>tworzy wykres zdania pojedynczego i odszukuje w zdaniu związki wyrazowe (główny i poboczne), odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny, podrzędny, wyrazy równorzędne (szereg);wskazuje w zdaniach związek główny i związki poboczne, grupę podmiotu i grupę orzeczenia; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji; rozpoznaje zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie; sporządza wykres zdania złożonego - fleksji– rozpoznaje i najczęściej poprawnie odmienia rzeczowniki o typowej i nietypowej odmianie znane z lekcji (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne);rozpoznaj i poprawnie odmienia czasowniki(osoba,</p>	<p>orzeczenia; dba o poprawne łączenie wyrazów w związki i interpunkcję wypowiedzeń złożonych; bezbłędnie sporządza wykresy prostych i rozbudowanych zdań pojedynczych - fleksji– rozpoznaje i swobodnie stosuje w wypowiedziach w poprawnych formach odmienne i nieodmienne części mowy o typowej i nietypowej odmianie przewidziane w programie nauczania; bezbłędnie określa formę odmiennych części mowy, w tym poprawnie rozpoznaje i odmienia rzeczowniki o typowej i nietypowej odmianie (własne, pospolite, konkretne, abstrakcyjne), czasowniki (osoba, liczba, czas, tryb, strona), wskazuje</p>	
--	---	---	--	--	--

	<p>nauczyciela aspekt: dokonany, niedokonany, stronę czasownika; wskazuje rzeczowniki własne i pospolite; odmienia i stopniuje przymiotniki; oddziela temat od końcówki w wyrazach znanych z lekcji; stopniuje przysłówki; rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no, -to</i>); podaje przykłady przyimka, partykuły, spójnika i wykrzyknika; poprawnie odmienia najbardziej popularne wyrazy o nietypowej odmianie; odmienia według wzoru czasowniki typu <i>wziąć</i> - fonetyki – zna alfabet, odróżnia głoskę od litery, przy</p>	<p>zwrotnej, w różnych trybach, aspektach; rozpoznaje i nazywa na typowych przykładach typy liczebników; podaje przykłady różnych typów zaimków i wyjaśnia ich funkcję; oddziela temat od końcówki w rzeczownikach znanych z lekcji, wskazuje oboczności w typowych wyrazach odmiennych; odmienia (liczba, rodzaj, przypadek) i stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaje stopniowania (regularne, nieregularne, opisowe); rozpoznaje przysłówki i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; podaje przykłady przysłówków odprzymiotnikowych i nie pochodzących od przymiotnika; rozpoznaje typowe przyimki (i wyrażenia</p>	<p>liczba, czas, tryb); rozumie konstrukcje strony czynnej, biernej, zwrotnej; rozpoznaje czasowniki nieprzechodnie; przekształca czasowniki w różnych formach (strona, aspekt, tryb); rozpoznaje formy nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no, -to</i>); odmienia czasowniki typu <i>wziąć</i>; rozpoznaje, odmienia i stopniuje przymiotniki, wskazują sposób stopniowania (regularny, nieregularny opisowy); rozpoznaje i odmienia liczebniki; określa rodzaje liczebników, zaimków (określa ich formę, przeważnie poprawnie wskazuje zaimki w tekście, nazywa ich rodzaje, wyjaśnia ich funkcję i stosuje je w celu uniknięcia powtórzeń, poprawnie używa krótszych i</p>	<p>czasowniki przechodnie i nieprzechodnie; bezbłędnie rozpoznaje formy osobowe i nieosobowe czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no, -to</i>), swobodnie przekształca czasowniki w różnych formach (strona, aspekt, tryb, czas); bezbłędnie rozpoznaje przysłówki odprzymiotnikowe i nie pochodzące od przymiotnika i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; rozpoznaje typy liczebników, zaimków, zastępuje rzeczowniki, przymiotniki, przysłówki i liczebniki odpowiednimi zaimkami; bezbłędnie wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe),</p>	
--	---	--	---	--	--

	<p>pomocy nauczyciela dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne; podaje przykłady głosek ustnych i nosowych, dzieli wyrazy znane z lekcji na głoski, litery i sylaby; zna podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim i stara się je stosować</p>	<p>przyimkowe), używa przyimków do określenia relacji czasowych i przestrzennych; na ogół poprawnie zapisuje czasowniki z częścią <i>-by</i>; rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (bezokolicznik, formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>); stosuje wykrzykniki i partykuły; rozpoznaje najczęstsze zaimki i spójniki w tekście; poprawnie odmienia omówione na lekcji wyrazy o nietypowej odmianie, w tym czasownik typu <i>wziąć</i> - fonetyki – zna alfabet, wyjaśnia różnicę między głoską a literą, dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby; dzieli głoski na twarde i miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe i potrafi je</p>	<p>dłuższych form zaimków); wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe), partykułę wykrzyknik, spójnik, rozumie ich funkcję i podaje ich przykłady, poprawnie zapisuje większość przyimków złożonych; używa odmiennych części mowy w poprawnych formach; oddziela tema od końcówki, wskazuje i wyjaśnia oboczności; wskazuje temat główny tematy oboczne oraz oboczności samogłoskowe, spółgłoskowe - fonetyki – stosuje wiadomości z zakresu podziału wyrazów na litery, głoski i sylaby, a także różnic między pisownią a wymową w poprawnym ich zapisie; bezbłędnie dzieli głoski na ustne, nosowe, twarde, miękkie, dźwięczne i bezdźwięczne; dzieli na</p>	<p>partykułę, wykrzyknik, spójnik, rozumie ich funkcję i swobodnie podaje ich przykłady, poprawnie zapisuje przyimki złożone, swobodnie stosuje krótsze i dłuższe formy zaimków; wykorzystuje wiedzę o obocznościach w odmianie wyrazów do pisowni poprawnej pod względem ortograficznym, bezbłędnie wskazuje i wyjaśnia oboczności, wskazuje temat główny i tematy oboczne oraz oboczności spółgłoskowe i samogłoskowe - fonetyki – biegle stosuje wiadomości z zakresu fonetyki i wykorzystuje je w poprawnym zapisie wyrazów, stosuje w praktyce wszystkie poznane zasady akcentowania wyrazów</p>	
--	---	--	--	---	--

		nazywać; wykorzystuje wiedzę na temat rozbieżności między mową a pismem do poprawnego zapisywania wyrazów; zna i stosuje podstawowe reguły akcentowania wyrazów w języku polskim, stara się je stosować	głoski wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, np. <i>ń – ni-s – ni-o</i> , zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów w języku polskim		
--	--	---	---	--	--

Wymagania opracowały nauczycielki języka polskiego:
 Anna Nowak
 Karolina Krzewik - Zielent